

vervoegden zich drie PID-rechercheurs bij de bureaus van het blad *Pemandangan* en vroegen er zowel naar het origineel van de brief als naar het cliché dat Tabrani had laten maken; de brief was zoek, het cliché werd in de brandkast gevonden. Daar werd een afdruk van gemaakt – de PID zag kennelijk de tekst als een nieuw en overtuigend bewijs voor Thamrins 'niet-loyale gezindheid'. Wat had hij nog méér geschreven? Er werd tot huiszoeking besloten – bij die huiszoeking, waarbij men Thamrin vroeg of hij zijn kopie van zijn brief aan Tabrani had bewaard, vond men Thamrins correspondentie met Sato inzake de aanstelling van Douwes Dekker en de afschriften van diens rapporten, waaronder het afschrift van het ene rapport waarvan wij zojuist de inhoud aanduiden. Aan Thamrin werd huisarrest opgelegd, Douwes Dekker werd gearresteerd (van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om ook Ratu Langie op te pakken) en er volgden nog meer politie-invallen ten kantore van het blad *Hong Po* en van de daarmee verbonden vereniging, de *Hoo Hap*.

Dr. Ratu Langie tegen wie men geen spoor van bewijs had, werd spoedig vrijgelaten, ten aanzien van Douwes Dekker werd besloten, hem in Ngawi te interneren – en Thamrin, gelijk reeds vermeld, stierf te zijnen huize op de vijfde dag van zijn huisarrest.

Het overlijden van de man die jarenlang in de Volksraad leider was geweest van de nationalistische, later van de *Parindra*-fractie en het initiatief had genomen tot de oprichting van de *Gapi*, maakte diepe indruk in de inheemse wereld – velen legden een direct verband tussen het optreden van de politie en zijn dood en gingen hem als een martelaar voor Indonesië's vrijheid beschouwen. Begraven werd hij, schrijft Jonkman (die de begrafenis bijwoonde), 'als een vorst'¹ – tienduizenden volgden zijn baar. Opheldering gaf het gouvernement niet; het ging niet verder dan door de Regeringspubliciteitsdienst te laten verklaren dat aan de berichtgeving terzake in de Europese pers, die geschreven had dat Thamrin kennelijk een belangrijke spionage-agent van de Japanners was geweest, alle grond ontbrak. In de inheemse wereld leidde Thamrins dood ook nog tot nieuwe verontrustende geruchten, zo in de eerste helft van februari tot het gerucht, aldus het gouvernementspersoverzicht, 'dat thans een Japanse inval op handen zou zijn, van welk feit de regering op de hoogte zou zijn uit de bij wijlen Thamrin gevonden stukken die zelfs de datum zouden vermelden.'²

★

¹ J. A. Jonkman: *Het oude Nederlands-Indië*, p. 214. ² *Persoverzicht 1941*, p. 97.